

Дзвоник

№ 222

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, жовень, 2025 рік

1 жовтня – День українського козацтва
та День захисників і захисниць України

Дзвоник (Clopotel)

№ 222, 2025 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки, пісні
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Заходи для дітей»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

На обкладинці поштова марка під назвою «Під покровом Богородиці», присвячена Дню захисників та захисниць України. Автор: Олександр Охупкін

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Віктор КОЧЕВСЬКИЙ

Гарбуз-утікач

Недоглянутий, з городу
Від сусідів навпростець,
Плазом, не спитавши броду,
Втік хоробрий гарбузець.

По зеленому канаті
Звісивсь через перелаз –
Опинився біля хати
На рясних грядках у нас.

Був я з динями за свідка:
Джміль до нього залітав, –
І тоді сурмила квітка,
Як фанфара золота.

– Я расту-у-у! – співав гарбузик
Від ласкавого тепла.
Він пришився, наче гудзик,
До стожильного стебла.

Почував себе в гостині,
А проливиста гроза
Радо плескала по спині
Молодого гарбуза.

Я зганяв осот, щиріцю,
А татусь всміхнувся у вус:
– Він нічого не боїться,
Утікач оцей гарбуз.

Тож тримаю, наче бузівка,
Що в достатку, тлустий, зріс,
Все на прив'язі гарбузика,
Щоб не втік, бува, у ліс.

Дмитро КУРОВСЬКИЙ

Хмаронька

Прудко хмаронька пливла,
Поки білою була.
А як трішки потемніла –
Сповільніла,
Обважніла.
А як зовсім темна стала,
То над нашим полем стала,
Пролилась
І в землю втала.

Юлія ХАНДОЖИНСЬКА

А осінь й справді золота

А осінь й справді золота,
І ліс, і сад її радіє,
То одягне жовте вбрання,
А то візьме й почервоніє.
А що вже дикий виноград,
Сором'язливо зашарівся,
І щоб усім не заважать
На старий клен, як кіт, поплівся.
Нехай ще осінь золотить,
Багрянець сяде між гілками,
І неба чистого блакить
Впаде на воду острівками.

Марія ПОЗНАНСЬКА

Горобина

Хто в хустинці червоненькій
Став у лісі між дубів?
Може, дівчинка маленька
Назбирає прийшла грибів?
Ні, не дівчинка там стала –
Горобина вироста,
Ту хустинку гаптувала
Щедра осінь золота.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Осінній вітер

Ой, шумить холодний вітер,
Аж гуде,
Жовте листячко тріпоче
Де-не-де,
А берізка гілочками
Вся тремтить:
Ой, не рви ти, вітре, коси
Хоч на мить!
Бо замерзну я без листя
У снігу!
Вітер листя обриває:
Гу-гу-гу!
Не замерзнеш ти під снігом,
А заснеш,
А навесні свіжі коси
Заплетеш.

Степан К. Д. ТРАЙСТА

Під дубом, що залишився

(Продовження з попереднього числа)

До того, як небо розірвалося навпіл, мій світ був маленьким і спокійним. Я жив у містечку на сході України, де час плинув повільно, як річка за нашим будинком. Школа була за дві вулиці, а найбільшою радістю для мене була субота, коли ми з татом ходили на риболовлю.

Одного осіннього дня, коли листя гралося з вітром, сталося щось, що я збережу в серці, як скарб. Тато розбудив мене рано і сказав:

– Сьогодні їдемо на велике озеро, не на те, що за будинком. Це наш секрет, добре?

Ми їхали велосипедом – я на рамі, міцно тримаючись за його руку. Коли приїхали, він закинув дві вудки, але за цілий ранок ми нічого не зловили. Це було неважливо. Він розповідав, як рибалив із дідусем, коли ще не було війни – навіть у казках.

Раптом я побачив пораненого лебедя на березі. Я підійшов до нього з тремтячим серцем і зняв свою кофту, щоб накрити його.

– Ти не зможеш врятувати все у цьому світі, Колю, – сказав тато м'яко. – Але іноді, коли намагаєшся, рятуєш частинку себе.

Лебідь більше ніколи не злетів, але залишився там, у прихованій затоці озера, і я повертався до нього знову і знову. Він був ніби знаком, що добро може залишатися – навіть у світі, що хитається.

Той день був останнім перед початком усього. Перед тим, як лебідь залишився сам.

Увечері, перед сном, мама принесла мені зошит із синьою обкладинкою й поклала на подушку.

– Щоб ти міг писати про те, що відчуваш, – сказала вона. – Знаю, що іноді легше говорити з папером.

Я відкрив першу сторінку і затупленим олівцем написав великими кривими літерами:

«Мій щоденник. Не забувай, Колю».

Зі щоденника Миколи (23 жовтня 2021 р.)

Сьогодні ми з татом були на озері. Риби не зловили, зате я побачив пораненого лебедя. Хотів допомогти. Тато каже, що навіть якщо не можемо врятувати все, добре хоча б намагатися. Мені подобається, коли він так говорить. Це ніби він звертається просто до мого серця.

Сьогодні небо було ясным. І мама усміхалась.

Я намалював свого ведмедика в кутку сторінки. Він не говорить, але розуміє все.

(Далі буде)

Ольга МІРОН

Стежка до мудрості: історія бабусі та внучки

(Продовження з попереднього числа)

Нарешті вони дійшли до невеличкої галявини, оточеної старими розлогими дубами. Посередині галявини стояв величезний покручений дуб, гілки якого, здавалося, тягнулися до самого неба.

«Це – Дуб Мудрості, – прошепотіла бабуся. – Він пам'ятає тисячі років. Кожна його гілка, кожен листок – це історія, яка зберігається в його пам'яті.»

Софійка здивовано дивилася на дерево. Вперше за довгий час вона забула про свій телефон. «Що це означає, бабуся?»

«Це означає, люба, що справжня мудрість не в швидкому пошуку інформації, а в глибокому розумінні світу, в умінні слухати і бачити те, що не лежить на поверхні. Цей дуб – свідок минулого, і він може навчити нас багато чому, якщо ми будемо відкриті для його уроків».

Бабуся сіла під дубом і почала розповідати. Вона оповідала про життя своїх предків, про їхні радощі та випробування, про те, як вони жили в гармонії з природою, шанували її дари. Вона розповідала про звичаї, про свята, про вірування, які передавалися з покоління в покоління. Софійка слухала, затамувавши подих. Вона ніколи раніше не чула таких історій. Це було не просто переказування фактів, це було занурення в інший світ, світ, де люди були пов'язані з землею, з небом, з історією.

Розділ 3: Уроки Землі

Минав час. Софійка все більше часу проводила з бабусею. Вона допомагала їй по гос-

подарству, вчилася вишивати, пекти хліб за давніми рецептами, збирати трави. Вона зрозуміла, що кожна справа, яку робить бабуся, має свою історію, свій сенс.

Одного разу бабуся Ганна попросила Софійку допомогти їй висадити саджанці яблунь. Це здавалося Софійці нудним заняттям. «Бабусю, це ж так довго, поки вони виростуть і дадуть плоди!»

«Але ж так і відбувається з усім справжнім, Софійко, – відповіла бабуся. – Справжні цінності не з'являються одразу, вони потребують часу, терпіння і праці. Подумай про це: ти садиш маленьке деревце, доглядаєш за ним, і з часом воно дарує тобі соковиті плоди. Так само й зі знаннями, з уміннями. Вони потребують догляду, аби вирости у щось цінне».

Ця розмова справила на Софійку глибоке враження. Вона почала розуміти, що світ не обмежується екраном телефону. Дівчинка відчула глибокий зв'язок із природою, з рідною землею. Вона почала помічати красу в простих речах: у співі птахів, у ранковій росі, у вечірньому заході сонця.

Софійка стала не просто слухачкою, а й активною учасницею. Вона почала ставити запитання, шукати відповіді, експериментувати. Вона зрозуміла, що знання, які вона отримувала від бабусі, були живими, практичними, вони мали реальну цінність. Вони були не просто інформацією, а мудрістю, що дозволяла жити повноцінним життям, розуміти світ навколо себе.

(Далі буде)

Анна ОВЧАРУК,

12 років

Повелителі усього живого

(Продовження з попереднього номера).

– Ну-у-у... Мені довелося його вбити. Ми за цей час стали ворогами. Я от шпигувала в Зрадницькій зграї, потім Локі вбили. Темний через це вирішив на Завойовувича напасти. То ми з Нічноюзорею прибігли до дракона і допомогли йому. Потім Обрані пробудили, нарешті, Повелителів, а в мене пробудження з'явилося, коли я билася з Темним. Він у тій битві перед тим, як вмерти, мені твого листа й передав.

– ЛОКІ І ТЕМНИЙ МЕРТВІ?! – Ікло аж зупинився. – Але хіба не було іншого вибору?! Ти ж знаєш Темного! Він завжди не міг визначитися зі стороною. А помста за Локі... ТА Я Б САМ ЗА ЛОКІ МСТИВСЯ! Ти ж знаєш Темного стільки часу! Він зазвичай б'ється тільки тоді, коли йому дали таке завдання! Проклята Даролавська зграя зробила з нього зброю... Але він був хорошим другом. О ні, у тебе вибір точно був! Але ти щось знаєш. Знову пророцтво? Чи знову альтернативну версію цього світу бачила?

– Ти не знаєш, ким Темний став за цей час... Відколи він приєднався до Задницької зграї, це вже не був той Темний, якого ми з тобою колись знали. Хіба ти не знаєш, скільки він зграй знищив? Він же став альфою.

– Що я точно знаю, Синій, так це те, що він якраз ніколи нічого не робив просто так. І я, до речі, ті війни сам бачив. На ті війни його провокували. Лише одна війна була справді безпричинна – проти третього царства динозаврів Рерана. Але і та досить швидко скінчилася. Я й досі пам'ятаю, як колись ми мріяли зробити єдину зграю: я, Зелемур, Локі, ти, Темний, Сноур і Нічназоря... Ти сама казала, що в кожного з нас буде пробудження. Ти сама казала, що така зграя була б однією з непереможних. Пам'ятаєш те пророцтво? – Ікло витягнув клаптик пергаменту нізвідки. – Так, я досі маю цей листочок.

Сім сил – сім пробуджень.

Блакитний кривавий місяць – світами мандрівник.

Затемнення – страх.

Кривавий місяць – сила.

Схід Зорі – мудрість.

Земля – швидкість.

Пазур льоду – холод.

Ікло грому – блискавка.

Разом – Охоронці.

– Тепер... це пророцтво не має сенсу... І це сумно, Синій, – понуро сказав Ікло.

– Не всі пророцтва здійснюються, Ікло. І ти це знаєш, – додала тихо Нічназоря.

– Сині-і-і-ій! – десь ззаду хтось закричав.

Обернувшись, вони побачила Зелемура.

– Я піду з вами. І ще – у мене є новини...

Розділ 24

Хвороба.

– Зелемуре, що ти тут робиш? – спитала Синій.

Зелен, ігноруючи її, звертається до Ікла:

– Ікло, давно не бачились. Я б сказав ДУ-ЖЕ давно не бачились. Де ти блукав?

– Довга історія, друже. Я вже й не сподівався тебе коли-небудь побачити. А зараз нам варто бігти. Не знаю, чи повідомила тобі Синій, але ти й сам побачиш, що сталося, – і троє вовків та одна птаха взялися бігти.

Раптом стає чути рев динозаврів. Але дивний рев... Дуже дивний.

– Сюди! Тут вони нас не помітять, – підказав Ікло.

Синій виглянула зі схилу і побачила не дуже приємну картину: на досить великій території купа динозаврів буквально знищувала усе, що бачила. Один їв стовбур дерева, інший бив камінь, ще декілька билися між собою.

– І це вони так довго вже дуріють? – спитав Зелемур.

– Досить довго. Саме тому я покликав Синю.

Синій, яка спостерігала за цією картиною, нарешті відповіла:

– Так, це, скоріш за все, хвороба. Я не бачила, щоб динозаври просто ось так безглуздо знищували все підряд. Ікло, звідки прийшли ці динозаври?

– Ну, про це дізнатися не та вже й складно. Вони знищували усе на своєму шляху, тож їхній шлях більш ніж видимий.

– Хоч це й погано, але добре. Нам потрібно знайти причину. Без причини ми не дізнаємося, що нам робити. Також, не варто до них підходити ближче. Великий ризик, адже ми не знаємо, як ця хвороба передається. Я піду туди, звідки вони прийшли. Ви... залишайтеся тут. Стежте за ними. Якщо я не повернуся скоро, а динозаври знову будуть кудись пересуватися, слідуйте за ними.

– Добре, Синій. Але я думаю, що Нічназоря має піти з тобою, – зауважив Зелемур.

– Зелен, Нічназоря завжди зі мною, – і вовчиця, не чекаючи, побігла.

– Зелене, ти казав, що в тебе є новини, але ти забув сказати, які саме? – раптом запитав Ікло, дивлячись, як Синій швидко віддаляється від схилу.

– Ну... Її тепер шукає повелителька пташок – Супер пташка, а ще королева Єлизавета з Манегою. Щоправда, я не знаю, чому.

– На твою думку, чи добре це?

– Сумніваюся, друже. Сумніваюся... – відповів Зелемур.

Тим часом динозаври вже почали кудись рухатись. Вони знищили всі дерева на цій території й одночасно почали йти так, ніби їх щось кличе. Або ними щось керує. Вони рухалися синхронно, однаково.

– Дивно. Дуже дуже дивно... Я починаю сумніватися, що це хвороба. Скоріше це виглядає так, ніби ними щось керує. Ну серйозно кажу, відколи це динозаври отак рухаються?! Так, вони люблять нищити, але хаотично, а не отак, – роздумував углол Ікло.

– Згоден. Твоя правда.

Тим часом Синій...

Вовчиця вже майже долетіла до початку шляху динозаврів. На перший погляд там нічого не було: проста галявина, хоч і знищена. Але з повітрям було щось явно не так.

Трохи подумавши, Синій спустилася.

«Цікаво... тут наче хвороби немає...» – роздумувала вона. Ще трохи обдивившись галявину, вона підійшла до її центру. «Ні, тут все-таки якась хвороба...», – раптом земля під її ногами провалилася. Після 10 секунд падіння вовчиця приземлилася у щось подібне на тунель.

«Отже, ця хвороба створена кимось..., – і вона вирішила йти далі. – Тре-

ба знайти ким».

А тунель був узагалі непривітним. Темрява навкруги. Чимось це місце здавалося схожим на ту в'язницю, звідки витягували Завойовувича... Хоч не настільки страшно. Але таке враження, що самі тунелі були пофарбовані в чорне. Побачити що-небудь було майже неможливо. Тож Синій вирішила йти на запах і максимально прямо. Хоч запахів тут теж ніби не існувало. Трохи пройшовши, вона помітила, що тунель став звужуватися. Світла взагалі не було.

(Далі буде)

Малюнок авторки

Мирослав АРТИМОВИЧ

АБЕТКА

Для того, щоб навчитися читати,
Абетку треба досконало знати,
Без букви жодної не можна обійтись,
Тож будь уважний і старанно вчись!

А а

Найперша буква – це,
звичайно, А:
Цікаві з неї починаються слова,
Тому ніяк не обійтись без неї
В словах Абетка, Агрус чи Алея.

Б б

Здійняла лемент Буква Б,
щоб всі почули:
– В абетці друга я, чому ж
про мене ви забули?
– Як же я вимовлю Без Букви Б, –
зітха Катруся, –
Бог, Батьківщина, Братик і Бабуся?!

В в

Вогник Виткався з Вуглинка,
Вітерець Війнував якраз,
Він роздмухав Всі жаринки,
Ватра спалахнула Враз.

...Вечоріє. Вітер Вшух.
Від Вогню йде теплий дух,
Ватра В розпачі Волас:
– Вітре, Вій, бо Вже Вгасаю!»

Г г

Ось дві літери-сестрички,
Мов дві крапельки водички,
Хто абетку добре знає –
Їх одразу розпізнає.
Перша – втне вам Гопака,
Здружить Гуску й Гусака,
Друга – враз як загелгоче:
– Я не Г, а Г! – хихоче.
Тож мерщій берись до вправ,
Не лови, будь-ласка, Гав,
Букви ці не переплутуй,
Щоб невігласом не бути.

Д д

– Хто з вас, Діти, знає, Де
В алфавіті буква Д?
– Знають всі. Відомо ж всім:
Схожа буква ця на Дім.
Дім Данилко нам збудує,
На Даху Димар змурує,
Вікна й Двері зробить з Дуба,
Буде Діткам в Домі любо.

●●● Славетні українці ●●●

Олександр Смакула

З Ольгою Сенишин

Це один із найвидатніших українських фізиків 20 століття, який має близько десятка винаходів світового рівня. Існують навіть наукові терміни, названі його іменем: «інверсія Смакули», «формула Смакули». Він є автором головного оптичного винаходу того часу, який поліпшив усі оптичні прилади, зробивши зображення значно чіткішими. Смакула отримав перший у світі патент на виготовлення техніки із застосуванням цього способу. Технологія, яку він уперше розробив у 1930-х роках, досі залишається незамінною у багатьох сферах – від космічної промисловості і військової техніки до медицини і побутових гаджетів. Олександр Смакула є гордістю не лише українського народу, а й світової науки.

Народився Олександр Теодорович Смакула 9 вересня 1900 року на Тернопільщині в селянській родині. Закінчив гімназію із блискучими показниками. Юнака цікавили природничі науки, до яких він виявив великі здібності. Одночасно, будучи національно свідомим українцем, хдопець взяв активну участь у становленні влади Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР). Протягом 1918-1920 років Олександр воював в Українській галицькій армії (УГА).

Після приходу до влади більшовиків переїхав до Німеччини, де закінчив Геттінгенський університет. Там здобув ступінь доктора філософії з відзнакою, там плідно працював, досліджуючи оптичні й електричні властивості твердих тіл. У 1935 році Смакула робить епохальне відкриття – спосіб поліпшення оптичних приладів, що отримав назву «просвітлення оптики». Замість стоншення лінз учений запропонував, наростити на них плівку із спеціального шару певного матеріалу. Це значно зменшувало відбиття світла й тим самим підвищувало контрастність та яскравість зображення. Ця розробка стала справжнім проривом у світі оптики. Під час Другої світової війни винахід Смакули використовувала нацистська Німеччина у військовій промисловості. Через це ім'я

вченого у радянський час було викреслене з української історії. Сьогодні за допомогою цього методу випускають окуляри, біноклі, підзорні труби, мікроскопи, телескопи, перископи, фотоапарати, оптичні пристрої до різних видів зброї.

Наприкінці війни американська влада вивезла ученого разом з іншими видатними фізиками й інженерами до США, де він працював у військово-промисловій галузі. 1951 року Смакулу запросили на посаду професора Массачусетського технологічного інституту (МТІ) – найкраща вища технічна наукова інституція в Америці. Тут він заснував фізичну лабораторію кристалів, якою керував до 1975 року. Він здобув пошану за енциклопедичні знання з різних технічних ділянок науки, зареєстрував багато патентів на наукові відкриття, написав понад 100 наукових праць та фундаментальну монографію, став членом Нью-Йоркської Академії наук та добре знаним вченим у всьому світі.

Науковець завжди залишався патріотом України, брав активну участь у роботі української діаспори США. Він також був дійсним членом наукового товариства Т. Шевченка, почесним членом товариства Українських Інженерів в Америці, а також багато допомагав своїм землякам-науковцям. Понад 40 років свого життя Смакула віддав науці за межами України. «Але свої Батьківщини не забув і повік не забуду», – писав він у 1964 році. Учений протягом довгих років мріяв побачити Україну. Йому нарешті дозволили відвідати рідних на батьківщині у 1972 році, після участі у Міжнародній конференції у Вірменії.

Помер Смакула 17 травня 1983 року, похований у штаті Массачусетс, США. До 100-річного ювілею вченого видано перший том «Наукових праць» О. Смакули. До цієї дати випущено художній конверт «Олександр Смакула», встановлено пам'ятник та відкрито його меморіальний музей. За рішенням ЮНЕСКО 2000 рік було проголошено роком Олександра Смакули.

Тематична картка «Чарівна осінь. Осінні префікси»

1. Прочитайте вірш. Знайдіть, підкресліть та випишіть слова з префіксами.

Лісом осінь походила –
Все навкруг позолотила.
Залишила лиш ялинку
Їжачкові на хатинку.

Галина Шевчук.

По—ла, позо—, з—ши—.

2. Прочитайте казку. Запам'ятайте, в яких випадках вживається префікс *при-*.

Троє братів Пре, При та Прі йшли по гірському плато.

– Я ПРЕмудрий, ПРЕгарний! – вихвалявся перший брат Пре.

– А я, – насуплено мовив При, – приєднуючись до слова «ставити», надаю йому аж 14 значень, а в слові «приймати» маю аж 18.

Наймолодший брат Прі повільно йшов позадку. Він був скромний і не любив вихвалятися, бо вживався лише у трьох словах. Пре та При так захопилися хвастощами, що не помітили, як полетіли у ПРІрву.

– Як мені препогано! – кричав Пре.

– Прийди на допомогу! – волав При.

Прі підійшов до ущелини і... витягнув схвильованих братів.

– Вибач, брате, – винувато мовили Пре та При. – Ми зрозуміли, що не можна жити без дружби. Спасибі тобі. Ніколи не називатимемо тебе образливим ПРІзвиськом. У тебе ж таке гарне ПРІзвище!

3. Замініть сполучення слів одним словом за допомогою префікса *пре-*.

Дуже гарна – ;

Дуже багата – ;

Дуже старий – ;

Надзвичайно чудовий – ;

Дуже мудрий – .

Довідка: прегарна, пребагата, престарий, пречудовий, премудрий.

ЗАПАМ'ЯТАЙ! Префікс *пре-* вживається для вираження вищої міри ознаки (можна замінити словом «дуже»).

4. Замініть словосполучення одним словом із префіксом *при-*.

Недалеко від кордону -

Біля моря -

Трохи відкрити -

Трохи засипати -

Довідка: прикордонний, приморський, прикрити, при-сипати.

ЗАПАМ'ЯТАЙ! Префікс *при-* надає словам значення приєднання, наближення, неповної дії.

5. Вставте пропущену літеру.

Пр...звище, пр...звисько, пр...рва, пр...віт.

Пр...міський, пр...великий, пр...красний, пр...цікавий.

Пр...погано, пр...крити, пр...йти, пр...шити.

6. Доберіть до поданих слів антоніми, поясніть написання префіксів.

Відліт – приліт;
Від'їхати – ;
Прегарний – негарний
Відчепити – ;
Пресумний – веселий
Віднести – ;
Прехороший –

7. За допомогою префіксів утворіть нові слова.

Осінь – підосінній, передосінній;
Готувати – ;
Гуляти – ;
Сипати – ;
Гріти –

8. Спишіть віршовані рядки, розкриваючи дужки та вживаючи потрібну літеру.

1). Пр(е,и)пало літо до земл(и,і) грудьми, зтом(и,і)вшись бігти вслід останній пт(і,и)ці (М. Боровко).

2). Місяць срібним(е,и) пучками торкається шибок, ніжне їхнє мер(е,и)хтіння пр(е,и)ковує зір (Є. Гуцало).

3). Я ніжним сном пр(е,и)йду до т(и,е)бе, золнюсь з твоїм душі тр(и,е)мтінням, я стану над тобою н(е,и)бом, я пр(е,и)горнусь до тебе тінню (О. Довгон'ят).

4). Блаженн(е,и)м бестурботн(і,и)м малюком я всмоктував у серце рідну мову з цілющим мат(е,и)ринським молоком (Д. Луценко).

5). Пр(и,е)тихлі явори стоять б(е,и)зшелесно (Л. Костенко).

Який вірш вам найбільше сподобався? Чому саме?

9. Замість звичайного прогнозу складіть «смішний» прогноз погоди з фантастичними елементами. Скористайтесь наступними фразами:

Гарбузовий циклон,
Пролівний чай з лимоном,
Пір'яна хуртовина,
Вітри з характером,
Туман з ароматом борщу,
Опади каштанів та інші.

Приклад подібного прогнозу:

«Очікується значне збільшення кількості грибів-королів, які будуть літати у повітрі»;
«Температура душі триматиметься на рівні +28 обіймів».

10. До наведених слів додайте жартівливі незвичні прикметники.

Наприклад: Дощ – співаючий дощ, листя – веселе/звільнене листя.

Жовтень – ;
Листопад – ;
Вітер – ;
Туман – ;
Парасолька – ;
Гриб – ;
Холод – ;
Сутінки –

11. Підберіть та запишіть слова із префіксами *пре-*, *при-*, які характеризують осінь.

МУДРІ СЛОВА:

Закони літер – на зразок намиста: одну похитнеш – і поміняєш суть.

Борис Олійник.

Рубрику підготувала Поліна Кочегарова

ЗАГАДКИ

українські народні

На дубочку,
на кілочку
висить червоне
яблучко.

(Сонце).

Що то воно:
в воді водиться,
з хвостом родиться,
а як виростає,
хвіст пропадає?

(Жаба).

Чорна корова
всіх людей поборола,
а біла кобила
всіх веде.

(Ніч і день).

Сивий когут тікає,
а червоний його
за хвоста хапає.

(Дім і господар).

Живе один батько
і тисячі синів має,
всім шапки справляє,
а собі не має.

(Цар).

У воді купалася,
а сухою zostалася.

(Качка).

Без рук, без ніг,
а вилізе на пліт.

(Гарбуз).

Були собі два брати
й обидва Кіндрати,
через доріжку живуть,
а один одного не бачать.

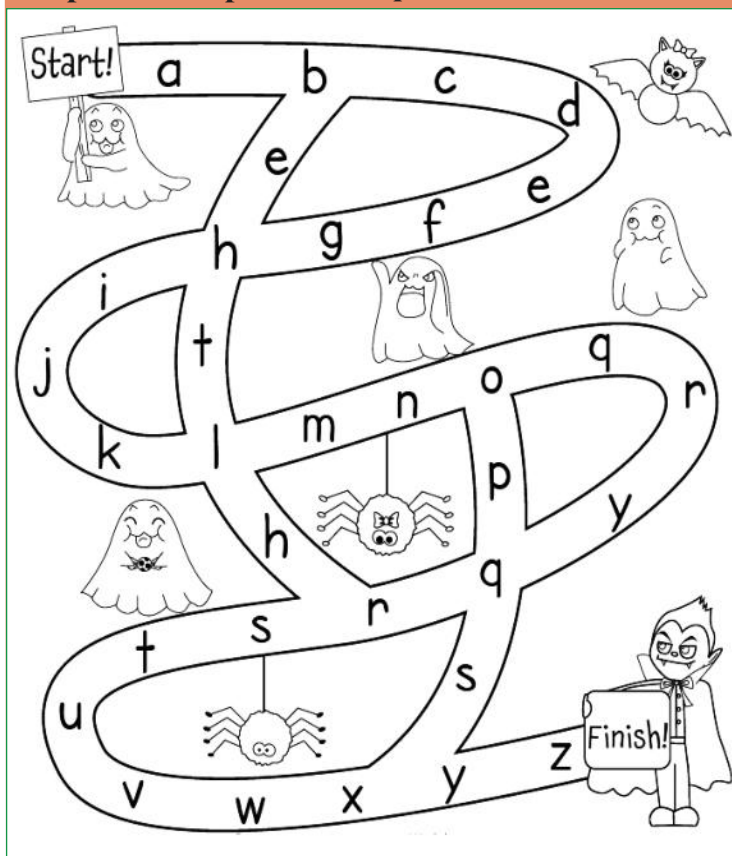
(Очі).

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Пройди лабіринт за алфавітом.

3. Знайди слова в таблиці. На окремому аркуші паперу намалуй свого монстрика.

S	P	M	I	N	T	A	E	R	T	B
C	U	X	O	F	H	I	E	R	O	S
A	M	T	C	N	F	U	N	O	Y	U
R	P	I	R	A	S	D	T	A	W	E
Y	K	E	N	S	N	T	L	S	I	M
B	I	C	U	K	H	D	E	O	T	U
T	N	T	N	C	E	R	Y	R	C	T
S	E	O	D	I	R	S	A	I	H	S
O	B	N	F	R	M	I	L	Y	O	O
H	A	U	N	T	E	D	T	O	R	C
G	C	H	I	L	Y	K	O	O	P	S

candy
witch
boo
spooky

pumpkin
haunted
treat
ghost

trick
monster
scary

4. Подивись уважно на малюнки та обери правильне слово з поданих варіантів.

pumkin

candy

pumpkin

kandie

gost

witch

ghost

which

2. Прочитай текст та дай відповіді на запитання.

The Monster in Nick's Room

Nick is scared of monsters. He saw a monster walk into his room at night. The monster had brown fur and four legs. Nick was scared, so he closed his eyes. Then, the monster jumped on his bed and licked his face! Nick laughed because the monster was his dog!

What scares Nick?

- ☐ ghosts
- ☐ monsters
- ☐ cats

What was the monster?

- ☐ his sister
- ☐ his cat
- ☐ his dog

Зроби своїми руками

Паперова іграшка-антистрес

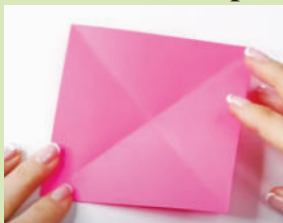
З Людмилою Дорош

Пропонуємо вам зробити цікаву іграшку-антистрес з паперу. Це нескладно і захопливо, а результат – вражаючий.

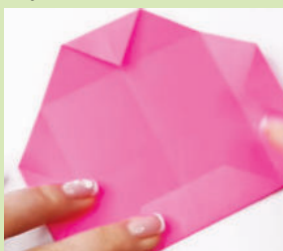
Для цієї поробки потрібно підготувати 8 паперових квадратів розміром 15х15 см (можете використати готові квадрати для оригамі), клей-олівець. Щоб іграшка вийшла яскравою й більш привабливою, радимо використати різнокольоровий папір.

Хід роботи.

1. Зігніть квадрат по діагоналі з одного, а потім з іншого боку, розігніть. Далі загніть один із кутів до середини, розігніть і загніть знову той же кут до першої лінії згину (як на малюнках). Зробіть ті самі дії з іншими трьома кутами.

2. Тепер зробіть бортики: взявши кожен край із кутиком, загніть по лінії загину.

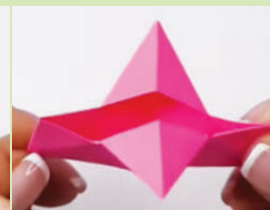
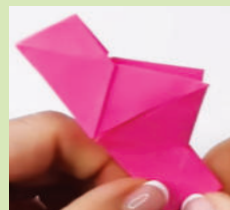
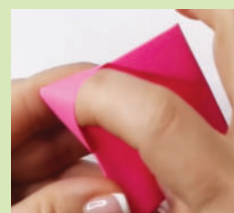

3. Перевертніть отриманий квадратик на

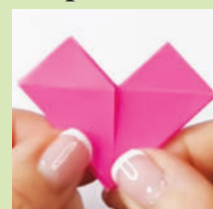
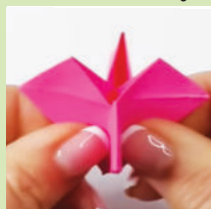
інший бік, визначте середину квадрата (поставте крапку олівцем). Загніть кожен кутик до середини, натискаючи добре на загин.

4. Переверніть на зворотній бік та злегка зігніть по діагоналі. Засуньте палець у правий та лівий кутики, піднімаючи їх таким чином догори. Зігніть квадрат наполовину, як човник. Розігніть та зробіть те саме з іншими кутами.

5. Далі зведіть усі боки до центру та загніть наполовину. Ви отримаєте сердечко.

6. Зробіть ще 7 таких сердечок, бажано іншого кольору. Склейте їх, на-

кладаючи один на одного, а потім склейте перше та останнє сердечко.

Іграшка-антистрес готова! Покрутіть її в руках, складайте і розкладайте, спостерігаючи, як змінюються кольори. Іграшка допоможе розслабитися, зосередитися і підняти настрій!

Покрокова відеоінструкція:
<https://www.youtube.com/watch?v=R4QDf88jclU&t=74s>

Осіння хустина

Помірно

Слова: Людмили Малахової, музика Миколи Ведмедері

Баб-ця о-сінь тче хус-ти-ну –
сі - ру-сі - ру, на - че дим. За - кри-ва - є не - бо си - не й теп-ле со - неч-
ко над ним. Ни - точ-ка до ни-точ-ки, крап-лин-ка до крап - лин - ки – чо-
мусь ви - хо - дить мок - ро - ю у о - се - ні хус - тин - ка.

1. Бабця-осінь тче хустину – сіру-сіру, наче дим.
Закриває небо синє й тепле сонечко над ним.

Приспів:

Ниточка до ниточки,
Краплинка до краплинки –
Чомусь виходить мокрою
У осені хустинка.

2. День у день хустинку ткала, небо все заволокла,
А коли ниток не стало – повернулась і пішла.

Приспів.

3. Десь пішла бабуса-осінь, не знайти її ніде.
А із сірої хустини третій день вже дощ іде.

Приспів.

Параскева П'ятниця

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

За народним календарем 27 жовтня – день Параски або Параскеви, адже в цей день вшановують Параскеву П'ятницю. Ім'я «Параскева» означало «п'ятниця» і якщо день пам'яті святої припадав на п'ятницю, то він вважався особливо вдалим. Це свято закликає до роздумів про віру, покору і милосердя, спонукаючи людей до добрих справ.

Святу Параскеву на слов'янських землях православний народ завжди дуже любив і поважав. Тому шанували не тільки свято Параскеви, але й кожен п'ятий день тижня, і намагалися не робити у ці дні важкої роботи.

Праведниці приписували покровительство над торговцями і «п'ятницькими» ярмарками, над домашніми тваринами і землею вологою.

Але найпоширенішим є переконання, що Свята Параскева є заступницею жіноцтва та хранителькою жіночих традицій. Вона шанувалася як покровителька всякої жіночої зимової роботи, а тому має й інші назви: Льоняниха, Трепальниця. Саме від цього дня жінки приступали до зимових видів роботи: пря-

діння, тіпання льону, шиття, вишивання. Щоб показати, які вони вміли ткати і швачки, жінки в давнину 27 жовтня одягали найкраще, що могли собі дозволити, і прогулювалися, щоб всім продемонструвати свої наряди.

Свята мучениця також охороняє сімейне благополуччя і щастя, її називали цілителькою людей від найважчих душевних і тілесних хворіб. Тому в цей день жінки завжди радилися зі святою, зверталися із проханнями про здоров'я у родині, молилися за щастя дітей. Багато людей звертаються до святої з проханням про допомогу в зачатті дітей, сподіваючись на її заступництво. А вагітні молилися їй, щоб пологи пройшли успішно. Дівчата ж зверталися до святої Параскеви 27 жовтня, щоб допомогла якнайшвидше відшукати другу половинку і створити ща-

сливу сім'ю. Для цього колись також проводили дієві обряди на щасливе заміжжя, які обов'язково допомагають, якщо виконати усе правильно.

Ритуал із квіткою

Здавна квіти вважаються символом щастя і чистоти. Для проведення обряду придбайте будь-яку живу квітку, не важливо, якого відтінку (хризантему, троянду і т. д.).

27 жовтня перед тим, як лягати спати, акуратно обірвіть із квітки всі пелюстки і вимовте над ними замовні слова: *«Моє життя хай квітне і ніколи не в'яне. Нехай мерщій до мене любов нагряне. Господи, прошу, нагороди мене сім'єю, молодістю і бездоганною красою. Поруч зі мною нехай завжди буде щастя, стороною проходять всі негоди. Улюбленого знайти хочу, йому назустріч я лечу».*

Складіть під подушку пелюстки і вкладайтеся спати. Вранці не забирайте їх, бо повторювати обряд необхідно протягом 12 вечорів поспіль. Після закінчення цього часу складіть пелю-

стки в тканинний мішечок і сховайте в затишному місці. Відтепер це ваш талісман любові. Коли зустрінете свого судженого і вийдете за нього заміж, дістаньте пелюстки і розвійте їх за вітром на щастя.

Ритуал з трьома кухлями

Увечері в день Параскеви розташуйте на столі три кухлі, в кожен налейте чисту воду. В один додайте і розмішайте чайну ложечку меду, у другий – цукру, а в третій покладіть монетку. З кожного кухля відпийте по ковтку води і прочитайте замовні слова: *«Життя моє в заміжжі буде солодким, як цукор. Суджений буде ніжним і милим, наче мед. Сім'я наша ніколи бідності не пізнає».*

Воду, що залишилася, вилийте з кухлів за поріг та скажіть при цьому: *«Наречений мій довгоочікуваний, скоріше приходь, заміж мене поклич і щастям обда-*

Заходи для дітей

✿ 28 вересня 2025 року Союз українців Румунії організував у Яссах захід «Збереження та просування української культурної ідентичності в місті Ясси» – проєкт, спрямований на популяризацію традицій, звичаїв та культурної спадщини української громади.

До програми увійшли майстерні з традиційних мистецтв і ремесел, а також фестиваль культури, який зібрав провідні художні колективи з Ботошань, Сучави, Галаца та Ясс.

✿ 27 вересня організація СУР з села Мікула Сатумарського повіту організувала захід, присвячений осіннім заняттям, в якому взяли участь діти місцевої громади. Діти відзначили красу осені у по-справжньому творчий і зворушливий спосіб. Натхненні теплими барвами цієї пори, вони перетворили звичайні овочі та фрукти на справжні витвори мистецтва. Морква стала швидкими машинками, яблука засяяли, мов сонечка, гарбузи усміхнулися добрими обличчями, перці перетворилися на веселих кроликів, а грона винограду – на кумедних їжачків.

Заходи для дітей

✿ 20 вересня Клуб української малечі, що діє при Клузькій філії СУР, відсвяткував День українського козацтва. Захід пройшов у мальовничому місці – Національному етнографічному парку «Ромулус Вуя» у Клуж-Напоці, першому музеї просто неба в Румунії. Присутні поринули у світ козацтва, відкривши для себе сторінки історії, сповнені відваги, честі та побратимства.

Родзинкою свята став майстер-клас із гончарства. Діти власноруч працювали з глиною, створюючи маленькі вироби – як справжні козаки, які колись уміли робити все самостійно. Не бракувало й веселощів – під час квесту зі скарбами панували радість, сміх і дитячий захват. Цей день став гармонійним поєднанням пізнання, творчості та дружнього спілкування.

✿ 28 вересня Бігорська філія СУР провела особливий захід під назвою «Українське весілля», на якому були відроджені в художній та автентичній формі традиції українців з регіону Марамуреш. Цей мистецький момент нагадав про важливість збереження традицій і звичаїв, які не тільки стають нагодою для святкування, але й сприяють зміцненню етнічної та культурної ідентичності української громади в Румунії.

Пишаємося нашими дітьми!

Діти з українського відділення Тімішорського дитсадка відсвяткували 26 вересня 2025 року Європейський день шкільного спорту

26 вересня 2025 року учні Палтинської середньої школи відсвяткували Європейський день шкільного спорту під гаслом: «Спорт має силу змінювати світ. Він має силу надихати та об'єднувати людей».